

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

(I ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
κα ΜΑΙΡΗ ΖΕΠΠΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1996

“Δεν υπάρχει αντικειμενική αποτελεσματικότητα αν δεν έλκεται από ένα όραμα. Μόνο η πνευματική δύναμη μπορεί να κινήσει βουνά που φράζουν την ένωση των Ευρωπαίων. Μόνον έτσι πολλαπλασιάζονται οι δυνάμεις και εξομαλύνονται οι δυσκολίες από ένα είδος ανώτερης βούλησης”

Jacques Delors

Περιγραφή του Σκοπού του Τμήματος

Η εξελικτική διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η συνεχής επέκταση της ευρωπαϊκής ένωσης από γεωγραφική και θεματική άποψη επιτείνουν την αναγκαιότητα να εξασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών και των οργάνων των Κρατών-Μελών.

Η ελληνική δημόσια διοίκηση με την ίδρυση του τμήματος Κοινοτικής Κατεύθυνσης προσπαθεί να ανταποκριθεί σε προκλήσεις ιστορικής σημασίας για την ελληνική πραγματικότητα. Σκοπός του τμήματος είναι η δημιουργία στελεχών της Διοίκησης τα οποία θα αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και τις δεξιότητες ώστε μέσα στα πλαίσια του Κοινοτικού Διοικητικού “Γίνεσθαι” να είναι σε θέση να κατανοούν να προβλέπουν να διαβλέπουν και να χειρίζονται με συνέπεια τον όγκο και την πολυπλοκότητα των κοινοτικών θεμάτων.

Ειδικότερα οι απόφοιτοι του τμήματος κοινοτικής κατεύθυνσης μετά από την 2ετή επαγγελματική τους εκπαίδευση θα είναι κάτοχοι πολύπλευρης τεχνογνωσίας η οποία θα τους εξασφαλίσει την δυνατότητα να συμβάλλουν στην προώθηση των επιδιώξεων και επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης όπως αυτοί έχουν εκφρασθεί από την ευρωπαϊκή ένωση.

Ισόροπη και σταθερή οικονομική και κοινωνική πρόοδο με την δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με βάση την οικονομική και νομισματική ένωση.

- Επιβεβαίωση της ταυτότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Διεθνή Σκηνή ιδίως μέσω της εφαρμογής μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.
- Διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής η οποία σε δεδομένη στιγμή να οδηγεί σε κοινή άμυνα.
- Ενίσχυση και προστασία των δικαιωμάτων και συμφερόντων των υπηκόων Κρατών μελών της με την θέσπιση κοινοτικής ιθαγένειας.
- Ανάπτυξη στενής συνεργασίας στο τομέα της Δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.
- Διατήρηση στο ακέραιο των κοινοτικών κεκτημένων.

Α' ΤΡΙΜΗΝΟ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡ./ΕΒΔ.
1	Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά Τομείς Ι	2
2	Η Ενιαία Αγορά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Οικονομική και Νομική Θεώρηση)	4
3	Οικονομική και Πολιτική Γεωγραφία των Κρατών-Μελών	2
4	Το Θεσμικό και Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	2
5	Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	2
6	Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική Ι	2
7	Εργαστήριο Πληροφορικής Ι	2
8	Ξένες Γλώσσες	10
9	Διαλέξεις, επισκέψεις, κ.λπ.	2
	Συνολο:	28

Β' ΤΡΙΜΗΝΟ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡ./ΕΒΔ.
1	Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά Τομείς ΙΙ	2
2	Ειδικά Θέματα Κοινοτικής Ενομη Τάξης	4
3	Θεωρία και Πρακτική Κοινοτικών Διαπραγματεύσεων	2
4	Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση	2
5	Εθνικός και Κοινοτικός Προϋπολογισμός και σχέσεις αυτών	2
6	Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική ΙΙ	2
7	Οικονομικές σχέσεις της Ε.Κ. με τρίτες χώρες	2
8	Εργαστήριο Πληροφορικής ΙΙ	2
9	Ξένες Γλώσσες	10
10	Διαλέξεις, επισκέψεις, κ.λπ.	2
	Συνολο:	30

ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΙΣ Ι, ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τις βασικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Συγκεκριμένα εξετάζονται οι στόχοι των πολιτικών αυτών και τα θεσμικά όργανα που τις εφαρμόζουν, η διαχρονική τους ανάπτυξη, καθώς τα επιτεύγματα και τα προβλήματα που εμφανίζονται κατά την υλοποίησή τους. Ορισμένες από αυτές τις πολιτικές θεωρούνται οριζόντες, γιατί τα αποτελέσματά τους εκτείνονται σε όλη την κοινοτική οικονομία (περιφερειακή, κοινωνική πολιτική). Άλλες είναι τομεακές πολιτικές, γιατί αφορούν ορισμένους τομείς της οικονομίας (βιομηχανία, μεταφορές). Ουσιώδη στοιχεία εθνικών πολιτικών. Οι περισσότερες, όμως, είναι απλά “κοινοτικές πολιτικές” γιατί περιβάλλουν και συμπληρώνουν τις εθνικές πολιτικές. Μάλιστα δε ορισμένες από αυτές εξελισσόμενες τείνουν να γίνουν κοινές πολιτικές.

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ)

Με τον όρο ενιαία αγορά νοείται καταρχήν ο χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα των 12 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Παράλληλα όμως διαμορφώθηκε και ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος που περιλαμβάνει τις χώρες ΕΖΕΣ, εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη δικαίηση των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Το μάθημα που έχει ως αφετηριακό σημείο τη Λευκή Βίβλο, διερευνά τις θεσμικές και οικονομικές προσαρμογές που έγιναν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς καθώς και τα ειδικότερα νομικά ζητήματα που ανέκυψαν. Στη συνέχεια εκτιμώνται οι οφέλειες και τα κέρδη που συνεπάγεται η δημιουργία της ενιαίας αγοράς. Τέλος, εξάγονται ορισμένα συμπεράσματα και πιθανολογούνται οι προοπτικές που διαγράφονται από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τα οικονομικά και πολιτικά δεδομένα των Κρατών Μελών της Ένωσης. Ειδικότερα, από οικονομικής πλευράς επιδιώκεται η εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των διαφόρων τομέων των οικονομιών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η συγκριτική ανάλυση και εξέλιξή τους. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι στόχοι οικονομικής πολιτικής των διαφόρων τομέων των οικονομιών, το θεσμικό τους πλαίσιο και τα θεσμικά όργανα και μέσα υλοποίησής τους η διαχρονική τους εξέλιξη και τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Ακολουθεί η συγκριτική εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών των διαφόρων τομέων των οικονομιών και οι προοπτικές αυτών ενόψει της ΟΝΕ.

Η οικονομική αυτή θεώρηση συμπληρώνεται με εξέταση των πολιτικών και διοικητικών συστημάτων των Κρατών Μελών, περιλαμβανομένου του κρατικού παρεμβατισμού στη λειτουργία της αγοράς και των κοινωνικο-ασφαλιστικών συστημάτων.

ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Με το μάθημα αυτό επιδιώκεται η εμπέδωση και εμβάθυνση των γνώσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση που διαθέτουν οι σπουδαστές της κοινοτικής κατεύθυνσης από την κοινή φάση σπουδών. Παραπέρα όμως επιδιώκεται να προβληματιστούν αναφορικά με την ουσία του υπερεθνικού φαινομένου και ειδικότερα το νέο πόλο άσκησης εξουσίας που βρίσκεται υπεράνω του κράτους. Ο πόλος αυτός επηρεάζει τις πολιτικές των κρατών μελών αλλά ταυτόχρονα επηρεάζεται από αυτά στη διαμόρφωση των δικών του πολιτικών. Το μάθημα αυτό, καθώς και εκείνο που ακολουθεί το επόμενο τρίμηνο με θέμα “Εθνική διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση”, επιτρέπουν στους διδασκόμενους να συνειδητοποιήσουν την πρόκληση (challenge) που αντιμετωπίζει η χώρα μας από τη συμμετοχή της στο θεσμικό-πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να κατανοήσουν καλύτερα τις ευκαιρίες και τους κινδύνους.

Η μελέτη του κοινοτικού συστήματος θέτει αναπόφευκτα ερωτήματα αναφορικά με τη θέση του κράτους μέλους σ' αυτό το σύστημα. Στη δεύτερη και τρίτη ενότητα επιδιώκεται ν' απαντηθεί το ερώτημα τι περιορισμούς θέτει το κοινοτικό σύστημα

στην άσκηση των κρατικών αρμοδιοτήτων, ενώ στην τέταρτη και πέμπτη ενότητα επιδιώκεται να απαντηθεί το ερώτημα τι περιθώρια επιρροής διαθέτουν τα κράτη μέλη στη διαμόρφωση των κοινοτικών αποφάσεων και πολιτικών.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί να παράσχει στους σπουδαστές την αναγκαία γνώση και την κατανόηση:

- α) της ανάγκης της αυτοτελούς παρουσίας της Ε.Κ. στο πεδίο των διεθνών οικονομικών σχέσεων
- β) των προϋποθέσεων για την παρουσία αυτή
- γ) της έκτασης της σχετικής ικανότητας της Ε.Κ. και κυρίως
- δ) του θεσμικού μηχανισμού που διασφαλίζει την ικανότητα αυτή, δηλαδή το πλέγμα των διαδικασιών και οργάνων που προβλέπονται από την Συνθ. ΕΟΚ (αλλά και τη Συνθ. ΕΚΑΧ, και τη Συνθ. ΕΚΑΕ), όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθ. ΕΕ. για τη σύναψη συμβατικών και μη σχέσεων με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ι, ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι αφ' ενός η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου ασκήσεως της μακροοικονομικής κοινοτικής πολιτικής και αφετέρου η ανάλυση των εξελίξεών της όπως αυτή εξειδικεύεται στη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική καθώς επίσης και στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό σύστημα και τη συναλλαγματική πολιτική. Η διάρθρωση του μαθήματος επιβάλλει επίσης την παρουσίαση και ανάλυση του θέματος της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) στην Ευρώπη. Η προσέγγιση στο θέμα αυτό γίνεται τόσο από θεωρητικής πλευράς όσο και από πλευράς πολιτικής πρακτικής. Εξετάζεται επίσης η θέση της Ελλάδας στο πλαίσιο της ΟΝΕ.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ Ι

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τον Σπουδαστή με εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου ανάλογες με την ειδικότητά του ως απόφοιτου της ΕΣΔΔ.

Η επικοινωνία εγγράφων επεξεργασίας κειμένου με Λογιστικά Φύλλα και στοιχεία απο Βάσεις Δεδομένων είναι ο πυρήνας στον οποίο θα επικεντρωθεί το μάθημα. Η αποστολή και λήψη Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου καθώς και η προβολή στο Internet (μέσω δημιουργίας σελίδων WEB) των παραπάνω στοιχείων, ολοκληρώνουν τις γνώσεις, σε επίπεδο εξελιγμένων τεχνικών αυτοματισμού γραφείου, που πρέπει να έχει το, υψηλών προδιαγραφών, στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι να παράσχει στον Σπουδαστή όλες τις γνώσεις που του επιτρέπουν να αξιοποιεί στοιχεία Βάσεων Δεδομένων της Δημόσιας Διοίκησης.

Η συλλογή στοιχείων Βάσεων Δεδομένων απο διάφορους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, η ενοποίησή τους σε ενιαία μορφή (ανάλογα με την φύση του εκάστοτε προβλήματος) και η ανάλυσή τους, δίνει τη δυνατότητα στο Στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης να έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα των πραγμάτων, έτσι ώστε να προβαίνει κατα περίπτωση στη σωστή Λήψη Απόφασης. Η δόμηση πολύπλοκων ερωτήσεων με σκοπό την απομόνωση δεδομένων με συγκεκριμένες μορφές και η (στατιστική ή άλλη) επεξεργασία τους με σκοπό παραγωγή πληροφορίας αποτελούν επίσης αντικείμενο του μαθήματος.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΗΣ ΤΑΞΗΣ

Ο καθορισμός του περιεχομένου του μαθήματος λαμβάνει υπόψη δύο κυρίως παραμέτρους: πρώτο, την αποφυγή επαναλήψεων και επικαλύψεων με άλλα μαθήματα της Σχολής, δεύτερο την αποστολή των σπουδαστών μετά την αποφοίτησή τους.

Ως προς την πρώτη παράμετρο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, πέραν των γενικών εισαγωγικών γνώσεων κοινοτικού δικαίου που οι σπουδαστές κοινοτικής κατεύθυνσης κατά κανόνα θα διαθέτουν από τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, θέματα κοινοτικού δικαίου διδάσκονται σε μεγάλη έκταση και στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Σχολής: στην κοινή φάση σπουδών προσφέρονται οι απαραίτητες βασικές γνώσεις περί “των οργάνων, των επί μέρους πολιτικών και του Δικαίου της ΕΟΚ” , ενώ πολλά από τα μαθήματα της ειδικής φάσης επιβάλλουν εκ των πραγμάτων ενασχόληση σε βάθος με νομικά ζητήματα ποικίλου αντικειμένου (κυρίως τα μαθήματα για το θεσμοπολιτικό σύστημα της ΕΟΚ, την εσωτερική αγορά, τις πολιτικές και τις εξωτερικές σχέσεις). Κατά το καθορισμό συνεπώς του περιεχομένου του μαθήματος “Ειδικά θέματα κοινοτικής έννομης τάξης λαμβάνεται πρόνοια ώστε τόσο η αναφορά στις βασικές αρχές και ζητήματα της κοινοτικής έννομης τάξης όσο και η ενασχόληση με εξειδικευμένα θέματα ουσιαστικού κοινοτικού δικαίου να περιορισθεί στο ελάχιστο απαραίτητο.

Η δεύτερη παράμετρος αποτελεί βεβαίως συνάρτηση των σκοπών που η Διοίκηση επιθυμεί να εξυπηρετήσει με τη δημιουργία στελεχών “κοινοτικής κατεύθυνσης”. Η σχετική απόφαση (ΦΕΚ Β'142/92) δεν αναφέρεται στο ουσιαστικό περιεχόμενο της επιμόρφωσης που τα στελέχη αυτά θα πρέπει να λάβουν, εν πάση όμως περιπτώσει είναι σαφές ότι θα πρόκειται για στελέχη αν όχι με ολοκληρωμένη κατάρτιση, τουλάχιστον με στέρεες βάσεις σε κάθε επιστημονικό κλάδο της κοινοτικής ενοποίησης. Γενικού δηλ. χαρακτήρα γνώσεις δεν είναι επαρκείς. Οι νομικές κατά συνέπεια γνώσεις που θα πρέπει να τους παρασχεθούν στο πλαίσιο του μαθήματος “Ειδικά θέματα κοινοτικής έννομης τάξης” θα πρέπει, σχηματικά, να βρίσκονται στο ενδιάμεσο μεταξύ ενός διεπιστημονικού background του κοινοτικού φαινομένου και μιάς πλήρους νομικής κατάρτισης, και κατά το δυνατό βέβαια προς τη δεύτερη εκδοχή.

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Με το μάθημα αυτό επιδιώκεται η εξοικείωση των μελλοντικών χειριστών των κοινοτικών υποθέσεων με τα πλαίσια, μεθόδους και τεχνικές των κοινοτικών διαπραγματεύσεων. Η εκμάθηση βασίζεται στο συνδυασμό θεωρητικών και πρακτικών μεθόδων και γνώσεων.

ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιφυλάσσει κεντρική θέση στο εθνικό κράτος ως φορέα της ενοποιητικής διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στο πλαίσιο αυτό η εθνική διοίκηση καλείται να επιτελέσει ένα διττό έργο μετέχοντας, αφ' ενός, στο κοινοτικό σύστημα λήψης των αποφάσεων (νομοπαρασκευαστική φάση) και, αφ' ετέρου, αναλαμβάνοντας την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και των κοινοτικών πολιτικών (φάση της εκτέλεσης).

Κατά συνέπεια σκοπός του παρόντος μαθήματος είναι η εξέταση των οργανωτικών και λειτουργικών προσαρμογών στις οποίες οφείλει να προχωρήσει η εθνική διοίκηση ώστε να ανταπεξέλθει στον κοινοτικό της ρόλο. Επίκεντρο του μαθήματος είναι ασφαλώς η ελληνική διοίκηση, η οποία όμως, πρέπει να εξετάζεται σε συγκριτική βάση, δεδομένου ότι τα παραπάνω ζητήματα αφορούν, κατά ενιαίο τρόπο, το σύνολο των διοικήσεων των κρατών μελών της Ένωσης.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατάρτιση και η εξοικείωση των σπουδαστών του τμήματος σε θέματα νομικά και πρακτικά που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο τη δομή τις μεθόδους και τις τεχνικές κατάρτισης του εθνικού-κοινοτικού προϋπολογισμού.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Κ. ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ο πρωταγωνιστικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις εξελίξεις στο διεθνές εμπόριο, τις διεθνείς κινήσεις κεφαλαίων και τη δραστηριότητα των διεθνών επιχειρήσεων, κάνει απαραίτητη την εξέταση του θεσμικού πλαισίου στο οποίο ο ρόλος αυτός διαμορφώθηκε, καθώς και των πρακτικών μορφών με τις οποίες εκφράστηκε στη διεθνή οικονομική σκηνή.

Στη διάρκεια αυτού του μαθήματος θα παρουσιαστούν κατάλληλα οργανωμένες οι πληροφορίες που θα επιτρέψουν την κατανόηση εκ μέρους των σπουδαστών:

- α) των παραγόντων οι οποίοι επηρέασαν διαχρονικά τις οικονομικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με διάφορες χώρες ή ομάδες χωρών
- β) των προβλημάτων που ανέκυψαν κατά την εξέλιξη των σχέσεων αυτών και του τρόπου επίλυσης των προβλημάτων
- γ) των κρίσιμων στοιχείων που εκτιμάται ότι θα καθορίσουν τις μελλοντικές εξελίξεις στους παραπάνω τομείς